

სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო  
უნივერსიტეტი სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ჟურნალისტიკის პროგრამა

სალომე ჯაშიაშვილი

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის გაშუქება 2025

წლის მედიადისკურსში

ნაშრომი შესრულებულია ჟურნალისტიკის ბაკალავრის აკადემიური  
ხარისხის მოსაპოვებლად

ხელმძღვანელი: მარიამ გერსამია

პროფესორი

თბილისი

2026

ანოტაცია

წინამდებარე საბაკალავრო ნაშრომში შესწავლილია რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის აგვისტოს ომის მედიაგაშუქების თავისებურებანი მოვლენიდან 17 წლის შემდეგ, 2025 წლის აგვისტოს მედიადისკურსში. კვლევის მიზანია დაადგინოს, ის წამყვანი ფრეიმები (ჩარჩოები), რომელთა გამოყენებითაც ურთიერთსაპირისპირო სარედაქციო პოლიტიკის გამტარი მედიასაშუალებები ახდენდნენ ომის თემატიკის რეპრეზენტაციას მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებში.

კვლევის ობიექტად შერჩეულია სამი რადიკალურად განსხვავებული მედიაპლატფორმა: “ტვ იმედი”, “ტვ პირველი” და რუსული “პირველი არხი” (*Первый канал*). ნაშრომში გამოყენებულია თვისებრივი კონტენტ-ანალიზისა და ფრეიმინგის მეთოდოლოგია. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთო ე.წ. “ბოდიშის მოხდის ფენომენის” ანალიზს სამივე არხზე.

კვლევამ დაადგინა, რომ რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის ომის ნარატივი აღარ არის უბრალოდ წარსული ტრაგედია, იგი გადაიქცა მწვავე შიდაპოლიტიკური ბრძოლების იარაღად. “ტვ პირველი” მოვლენებს აქცევს “ღალატისა და კაპიტულაციის” ფრეიმში, “ტვ იმედი” - “ქრისტიანული მორალის” ფრეიმში, ხოლო რუსული მედია ქართული მხარის განცხადებებს რუსული პროპაგანდის დასადასტურებლად იყენებს. კვლევიდან ჩანს, რომ უმძიმესი პოლარიზაციის ფონზე, მედიასაშუალებები არ აშუქებენ ფაქტებს ობიექტურად, არამედ რეალობის შერჩევით კონსტრუირებას ახდენენ და ამით საზოგადოების კიდევ უფრო გახლეჩას უწყობენ ხელს.

საკვანძო სიტყვებია: რუსეთ-საქართველოს ომი, აგვისტოს ომი, პოლიტიკური პოლარიზაცია, კონტენტ-ანალიზი, ბოდიშის მოხდის ფენომენი, მედიამანიპულაცია.

## სარჩევი

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| 1. შესავალი                                    | 3  |
| 2. ლიტერატურის მიმოხილვა                       | 4  |
| 3. კვლევის მეთოდოლოგია, დიზაინი და პროცედურები | 10 |
| 4. ანალიზი                                     | 13 |
| 5. დასკვნა                                     | 26 |
| ბიბლიოგრაფია                                   | 28 |

## 1. შესავალი

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომი ჩვენი ქვეყნის თანამედროვე ისტორიის ერთ-ერთი ყველაზე მტკივნეული და გარდამტეხი მოვლენაა. თუმცა, დროის გასვლასთან ერთად, მისი როლი ქართულ საინფორმაციო სივრცეში თანდათანობით გასცდა ისტორიული მეხსიერების ჩარჩოებს. იგი სრულად ინსტრუმენტალიზდა და გამოყენებულ იქნა შიდაპოლიტიკური დაპირისპირების, საარჩევნო კამპანიებისა და საგარეო პოლიტიკური ნარატივების შესაქმნელად.

ქართული მედიასივრცე დღეს უკიდურესად პოლარიზებულია. ტელევიზიები ხშირად გვევლინებიან, როგორც სხვადასხვა პოლიტიკური ჯგუფების იდეოლოგიური ტრიბუნები, ერთი და იმავე ფაქტის ირგვლივ ქმნიან ურთიერთგამომრიცხავ რეალობებს. ამდენად, იმის შესწავლა, თუ როგორ აშუქებდა მედია რუსეთ-საქართველოს ომს, უკიდურესად მნიშვნელოვანია, რათა დადგინდეს, როგორ ხდება საზოგადოებრივი აზრით მანიპულაცია ეროვნული უსაფრთხოების შემცველი საკითხების გარშემო.

წინამდებარე საბაკალავრო ნაშრომის კვლევის ობიექტებია სამი რადიკალურად განსხვავებული მედიასაშუალება - პროსახელისუფლებო “ტვ იმედი”, კრიტიკული მედია “ტვ პირველი” და რუსული სახელმწიფო “პირველი არხი”.

კვლევის მიზანი კი გახლავთ გამოავლინოს ის წამყვანი ფრეიმები და ფორმები, რომელთა გამოყენებითაც 2025 წლის აგვისტოში ამ მედიასაშუალებებმა საზოგადოებას მიაწოდეს 2008 წლის ომის წლისთავი, როგორც მოვლენა და მის გარშემო გაკეთებული პოლიტიკური განცხადებები.

## 2. ლიტერატურის მიმოხილვა

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან მოვლენას წარმოადგენს თანამედროვე ქართული პოლიტიკური და მედიასივრცისთვის. მან არსებითი გავლენა იქონია როგორც შიდა საზოგადოებრივ დისკურსზე, ისე საერთაშორისო აღქმაზე. აღნიშნული ომი არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ სამხედრო დაპირისპირებით, მას თან ახლდა ინტენსიური საინფორმაციო ომი, რომელშიც მედია აქტიურად მონაწილეობდა მოვლენების ინტერპრეტაციასა და საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებაში. ამდენად, ამ ომის გაშუქება უნდა განვიხილოთ არა მხოლოდ ჟურნალისტური პრაქტიკის ფარგლებში, არამედ საინფორმაციო ომის კონტექსტშიც, სადაც რამდენიმე აქტორი მიზანმიმართულად ცდილობდა საკუთარი ნარატივის დამკვიდრებას.

მედიის როლის გააზრება კონფლიქტურ გარემოში ეფუძნება თეორიულ მიდგომებს, რომლებიც ხსნის ინფორმაციის შერჩევისა და გავრცელების მექანიზმებს. პროპაგანდის მოდელის მიხედვით, მედია სისტემები ხშირად მოქმედებენ პოლიტიკური და ინსტიტუციური გავლენების ქვეშ, რაც განსაზღვრავს, თუ როგორ ხდება მოვლენების წარმოდგენა საზოგადოებისთვის. ამასთან, ნარატივების ცვლილება არ არის სტატიკური პროცესი. იგი მუდმივად იცვლება და დამოკიდებულია როგორც პოლიტიკურ კონტექსტზე, ისე ტექნოლოგიურ განვითარებაზე. ეს თეორიული ჩარჩოები განსაკუთრებით

მნიშვნელოვანია 2008 წლის ომის ანალიზისთვის, რადგან საშუალებას იძლევა, მედია აღვიქვათ არა როგორც ინფორმაციის ნეიტრალური გადამცემი, არამედ როგორც აქტიური მნიშვნელობის მწარმოებელი.

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომში ორგანიზაცია “Human Rights Watch” აქტიურად აწარმოებდა ანგარიშებს ომის მიმდინარეობის შესახებ. ამ ანგარიშებიდან ვიგებთ, რამდენად რთული იყო საერთაშორისო მედიისთვის ინფორმაციის მოპოვება. ვინაიდან ცხელ წერტილებში საერთაშორისო ჟურნალისტებს არ უშვებდნენ, ისინი ძირითადად ორი ქვეყნის მიერ ოფიციალურად გამოქვეყნებულ ინფორმაციებს ეყრდნობოდნენ. ეს კი იწვევდა ინტერპრეტაციისა და პროპაგანდისტული მესიჯების გავრცელების მაღალ რისკს. (2008 Russia-Georgia august war, 2008)

ემილიო იასიელო (2017) თავის კვლევაში აღნიშნავს, რომ ქართული მედიის გაშუქების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მახასიათებელიც იყო მისი მჭიდრო კავშირი ოფიციალურ წყაროებთან. საინფორმაციო მასალების დიდი ნაწილი ეფუძნებოდა სახელმწიფო უწყებების მიერ გავრცელებულ განცხადებებს, რაც განაპირობებდა სახელმწიფოს პოზიციის დომინირებას. კონფლიქტი ხშირად წარმოდგენილი იყო, როგორც რუსეთის მხრიდან განხორციელებული აგრესია და საქართველოს თავდაცვითი რეაქცია, რაც ქმნიდა მკაფიო დიქტომიას „აგრესორსა“ და „მსხვერპლს“ შორის. ამ კონტექსტში მედია ასრულებდა არა მხოლოდ საინფორმაციო, არამედ მობილიზაციურ ფუნქციასაც. კრიზისულ სიტუაციაში მედიის როლი ხშირად სცილდება ნეიტრალური ინფორმაციის მიწოდებას და მოიცავს კოლექტიური იდენტობის გაძლიერებას. (Iasiello, 2017)

ქართული მედიის მუშაობის აღწერისას პროფესორი ჯული გრანჟინი (2017) იყენებს ტერმინს “CNN-ის ეფექტი”. იგი აღნიშნავს მედიის როლს საერთაშორისო ურთიერთობებში. რაც უფრო მაღალია პოლიტიკური გაურკვევლობა, მით მაღალია CNN-ის ეფექტი. საქართველოს შემთხვევაში, მისი აზრით, პოლიტიკური სიტუაცია საკმაოდ ნათელი იყო, რადგან აშშ-მა და NATO-მ თავიდანვე თქვეს უარი ომში სამხედრო ჩართვაზე. ეფექტი

დაბალი იყო, რადგან მიუხედავად საქართველოს მიერ წარმოებული კარგი საინფორმაციო კამპანიისა, დასავლეთმა რუსეთს მხოლოდ უმნიშვნელო სანქციები დაუწესა, ურთიერთობები არსებითად არ შეცვლილა.

მარკოფი (2008) გამოკვეთავს კიდევ ერთი პრობლემას, რასაც მაშინ ქართული მედია და ხელისუფლება აწყდებოდა, ეს იყო კიბერთავდასხმები. კიბერშეტევები სამხედრო მოქმედებების დაწყებამდე რამდენიმე დღით ადრე მოეწყო, რამაც საქართველო და ქართული მედია მთლიანად მოწყვიტა საერთაშორისო საზოგადოებას. ქართული მედია ხმას ვერ აწვდენდა საერთაშორისო მედიებს, რის გამოც ისინი რუსულ ნარატივებს უფრო ავრცელებდნენ. მკვლევრები (ჩამოთვალე რამდენიმე) თანხმდებიან, რომ იმდროინდელი ქართული მედიის ნარატივები ეყრდნობოდა მთლიანად ოფიციალურ წყაროებს და არ იძლეოდა ალტერნატიული მოსაზრებების გავრცელების საშუალებას.

2008 წლის აგვისტოს ომის რუსულ ნარატივში ქართული საზოგადოების გახლეჩილი სურათია წარმოდგენილი - იგი ერთდროულადაა გამოყვანილი „მსხვერპლად“ და „დამნაშავედ“. ეს ნარატივი 2008 წლიდანვე გამოჩნდა ქართულ პრესაში, თუმცა 2012 წლიდან იგი ახალი ხელისუფლების რიტორიკაშიც ისახა. აგვისტოს ომის მოვლენების მსგავსი ინტერპრეტაცია პირდაპირ ადასტურებს რუსეთის ოფიციალურ ვერსიას.

რუსული ვერსიით (["ტალიავინის ანგარიში"](#)), საქართველოს მხრიდან თავდასხმის ობიექტები სამხრეთ ოსეთის მშვიდობიანი მოსახლეობასთან ერთად რუსი მშვიდობისმყოფელებიც გახდნენ. რუსეთის კონსტიტუციის თანახმად კი, მისი მოქალაქეების უსაფრთხოების დაცვა უფლებას აძლევს რუსეთს სამხედრო მოქმედებები დაიწყოს სხვა ქვეყანაში. ტერმინი „ომი“ რუსულ ვერსიაში საერთოდ არაა გამოყენებული. რუსული მედია აქტიურად ავრცელებდა პროპაგანდას, თითქოს საქართველოს ქმედებები იყო „მოღალატეობრივი“, „აგრესიული“, ოსური მხარის ქმედებები კი „თავდაცვის გზების ძიება“. (მეზვრიშვილი)

ჯული გრანჟინი რუსულ მედიაზე დაკვირვებისას გამოყოფს ფაქტს, რომ რუსეთი აქტიურად ცდილობდა დაემტკიცებინა, თითქოს საქართველოს ომში აშშ და ევროკავშირი

ეხმარებოდნენ. არგუმენტებად კი მოყავდა შემდეგი: 1. ქართული სამხედრო დანაყოფები წვრთნას გადიოდნენ აშშ-ში, ერავის სპეცოპერაციისთვის; 2. ყოველ ჯერზე, როცა პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილს პირდაპირ ეთერში აჩვენებდნენ, მის უკან ევროკავშირის დროშა ჩანდა. მკვლევარი აღნიშნავს, რომ რუსული პროპაგანდის საფუძველი რეალური ამბები იყო, სამხედროები მართლაც გადიოდნენ წვრთნას აშშ-ში და პრეზიდენტის უკან მართლაც ჩანდა ევროკავშირის დროშა, მაგრამ ამისგან სრულიად ახალი რეალობა შეიქმნა (grandjean)

პასუხისმგებელი მხარის დადგენის საკითხში ნარატივი ორად შეიძლება გაიყოს. გარკვეულ ეპიზოდებში დამნაშავედ მოხსენიებულია ზოგადად საქართველო, ან საქართველოს ხელისუფლება, ხოლო ბოლოსაკენ სრული პასუხისმგებლობა ეკისრება საქართველოს პრეზიდენტსა და მის გუნდს. რუსეთის ფედერაციის ვერსიაში, უშუალოდ სააკაშვილი ნახსენებია ტერმინ „რეჟიმთან“ და „კრიმინალთან“ კომბინაციებში. მოვიყვან მხოლოდ რამდენიმე მათგანს: ”ბატონმა სააკაშვილმა ერთპიროვნულად დაუსვა წერტილი საქართველოს მისწრაფებას აღადგინოს ტერიტორიული მთლიანობა”. ამკარაა, რომ სამხრეთ ოსეთის წინააღმდეგ გამოვლენილ აგრესიაზე პასუხს აგებს არა ქართველი ხალხი, არამედ ბატონი სააკაშვილის კრიმინალური რეჟიმი. ზემომოყვანილი ორი წინადადება ურთიერთგამომრიცხავია ორი თვალსაზრისით: ერთი რომ, პირველი ფრაზა გულისხმობს ინდივიდუალურ პასუხისმგებლობას ხოლო მეორე ჯგუფურს, და მეორე, ბოლო ფრაზით ხდება საქართველოს ხელისუფლებისა და ქართული საზოგადოების ერთმანეთისაგან გაყოფა, თუმცა ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენაზე უარის თქმით საზღაურს იხდის ქართული საზოგადოება, რომელიც ამავდროულად არაა პასუხისმგებელი (მეზვრიშვილი)

რუსული მედია ასევე ავრცელებდა, თითქოს სამხრეთ ოსეთის სოფლებში ქართული სამხედროები აწყობდნენ „გენოციდს“, რასაც საერთაშორისო მედიაშიც საკმაოდ დიდი გამოხმაურება მოჰყვა. მხოლოდ მომდევნო წლების ანგარიშებიდან გახდა ცნობილი, რომ „გენოციდს“ რეალურად ოსი სამხედროები აწყობდნენ ქართველი მოსახლეობის წინააღმდეგ. (Iasiello, 2017)

რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის ნარატივების ანალიზში მნიშვნელოვანია ვიზუალური მედიის, განსაკუთრებით კინემატოგრაფიის როლის გათვალისწინებაც. კინო, როგორც მასობრივი კულტურის ფორმა, ხშირად ასრულებს ისტორიული მოვლენების ინტერპრეტაციისა და კოლექტიური მეხსიერების ჩამოყალიბების ფუნქციას, რაც მას საინფორმაციო მედიის პარალელურ, თუმცა უფრო ხანგრძლივი გავლენის მქონე დისკურსად აქცევს.

ამ კონტექსტში 2008 წლის ომზე შექმნილი მხატვრული ფილმები, მათ შორის “აგვისტოს 5 დღე“, ასევე რუსული კინოპროდუქციები, მაგალითად „აგვისტოს რვა“, ნათლად წარმოაჩენს კონფლიქტის განსხვავებულ ინტერპრეტაციულ ჩარჩოებს. აღნიშნულ ფილმებში ომი წარმოდგენილია სხვადასხვა პოლიტიკური და იდეოლოგიური პერსპექტივით, სადაც თითოეული მხარე ხაზს უსვამს საკუთარ ისტორიულ ვერსიას, პასუხისმგებლობის განაწილებასა და მორალურ პოზიციონირებას.

განსაკუთრებით თვალსაჩინოა, რომ დასავლურ და ქართულ კინოპროდუქციებში კონფლიქტი ხშირად წარმოდგენილია ჰუმანიტარული კრიზისისა და აგრესიის ჭრილში, მაშინ როდესაც რუსულ ნარატივებში უფრო მეტად იკვეთება კონფლიქტის „კომპლექსური პასუხისმგებლობის“ და პოლიტიკური პროვოკაციის ჩარჩო. ეს განსხვავება მიუთითებს იმაზე, რომ ომის ინტერპრეტაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ ჟურნალისტური გაშუქებით და იგი ფართოდ ვრცელდება კულტურულ წარმოებაშიც. შესაბამისად, კინემატოგრაფიული ტექსტები შეიძლება განვიხილოთ როგორც მედია დისკურსის გაგრძელება, რომელიც მონაწილეობს ნარატივების გამყარებაში და კოლექტიური მეხსიერების ფორმირებაში.

შედარებითი ანალიზები აჩვენებს, რომ ქართული მედიის ნარატივები მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდა რუსული მედიისგან. აღნიშნული განსხვავებები მიუთითებს საინფორმაციო სივრცის პოლარიზაციაზე და ადასტურებს, რომ მედია გაშუქება მჭიდროდ არის დაკავშირებული პოლიტიკურ და იდეოლოგიურ კონტექსტთან.

2008 წელს დომინანტური იყო ტრადიციული მედია, განსაკუთრებით ტელევიზია, რაც განსაზღვრავდა ინფორმაციის გავრცელების ერთმიმართულებიან ხასიათს აუდიტორიას

ჰქონდა შეზღუდული შესაძლებლობა ალტერნატიული წყაროების გამოყენებისა, რაც აძლიერებდა დომინანტური ნარატივის გავლენას. ეს გარემო მნიშვნელოვნად განსხვავდება თანამედროვე მედია ეკოსისტემისგან, სადაც, ინტერნეტისა და ონლაინმედიების დახმარებით, შედარებით მარტივად შეიძლება სხვადასხვა წყაროების მოძიება და ინფორმაციის გადამოწმება.

2025 წელს ევროკომისიის გამოქვეყნებული ანგარიშის მიხედვით, თანამედროვე მედიაგარემოს განვითარებამ მნიშვნელოვნად შეცვალა ინფორმაციის გავრცელების მექანიზმები და ნარატივების ფორმირების პროცესები. სოციალური მედიის პლატფორმების გავრცელებამ შექმნა მრავალმხრივი საინფორმაციო სივრცე, სადაც სხვადასხვა აქტორი მონაწილეობს ინფორმაციის შექმნასა და გავრცელებაში. მედია გარემო საქართველოში კვლავ განიცდის პოლიტიკურ გავლენას, რაც აისახება ნარატივების ფორმირებაზე. (Commission, 2025)

ამგვარად, აგვისტოს ომის გაშუქების კვლევა ვერ შემოიფარგლება მხოლოდ ისტორიული პერსპექტივით. აუცილებელია მისი განხილვა თანამედროვე მედია გარემოს ჭრილში, სადაც ნარატივები განაგრძობს ტრანსფორმაციას და ადაპტაციას. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია 2025 წლის კონტექსტში, სადაც მედია ფუნქციონირებს უფრო კომპლექსურ და მრავალფეროვან გარემოში.

ლიტერატურის ანალიზი აჩვენებს, რომ მიუხედავად მნიშვნელოვანი კვლევებისა 2008 წლის ომის მედია გაშუქებაზე, გარკვეული ასპექტები კვლავ ნაკლებად არის შესწავლილი. განსაკუთრებით მწირია კვლევები, რომლებიც ფოკუსირდება იმაზე, თუ როგორ ტრანსფორმირდება აღნიშნული ნარატივები თანამედროვე ქართულ მედია სივრცეში და რა გავლენას ახდენს ციფრული მედია ამ პროცესზე.

კვლევის თეორიულ ჩარჩოდ გამოყენებულია ფერიმინგის თეორია და დღის წესრიგის დადგენის თეორია. ფერიმინგის თეორიის მიხედვით, მედია არა მხოლოდ აწვდის საზოგადოებას ინფორმაციას, არამედ გარკვეული აქცენტების დასმით, ტერმინოლოგიის შერჩევითა და კონტექსტუალიზაციით მოვლენას “ჩარჩოში სვამს”, რითაც გავლენას ახდენს

აუდიტორიის მიერ საკითხის აღქმაზე. მოცემულ კვლევაში ფრეიმინგი დაგვებმარება ამოვიცნოთ, თუ რა კუთხით წარმოაჩენენ სხვადასხვა პოლიტიკური პლატფორმის მედიასაშუალებები 17 წლის წინანდელ ტრაგედიას დღევანდელ პერსპექტივაში.

ლიტერატურის მიმოხილვის შედეგად გამოიკვეთა კვლევის მიზნები და საკვლევი კითხვები, რომელიც ავსებს აკადემიურ სივრცეში სიცარიელეს. საბაკალავრო ნაშრომის მიზანია დაადგინოს როგორ გაშუქდა 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი (მათ შორის გაშუქების თავისებურებები, დომინანტური ნარატივები და სარედაქციო პოლიტიკა) ქართულ და რუსულ მედიასივრცეში 2025 წელს - მოვლენიდან 17 წლის შემდეგ. საკვლევი კითხვებია:

**საკვლევი კითხვა N1:** როგორ და რა ფორმით (ე.წ. ფრეიმებით) აშუქებს მედია (ქართული და რუსული) რუსეთ-საქართველოს ომის ნარატივებს მოვლენიდან 17 წლის შემდეგ?

**საკვლევი კითხვა N2:** როგორ არის გამოყენებული ომის თემატიკა შიდაპოლიტიკური პროცესებისა და კრიზისების (მათ შორის პოსტ-საარჩევნო კამპანიების) კონტექსტში?

**საკვლევი კითხვა N3:** რა ადგილი დაეთმო რუსულ ნარატივებთან და პროპაგანდასთან ბრძოლას, ან პირიქით, მათ ტირაჟირებას 2025 წელს რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის მედიაგაშუქებაში?

### 3. კვლევის მეთოდოლოგია, დიზაინი და პროცედურები

კვლევით კითხვებზე პასუხის გასაცემად შერჩეულია შერეული კვლევით მეთოდოლოგია, სადაც ერთი მხრივ არის რაოდენობრივი კონტენტ-ანალიზი, ხოლო მეორე მხრივ შემთხვევისა და დისკურსის ანალიზი. თვისებრივი პარადიგმა იძლევა შესაძლებლობას, თემა შესწავლილ იქნას არა მხოლოდ ზედაპირულ დონეზე, არამედ ჩავწვდეთ იმ ფარულ

პოლიტიკურ, იდეოლოგიურ და სოციალურ კონტექსტებს, რომლებიც განსაზღვრავენ მედიაშინაარსის ფორმირებას.

კვლევით კითხვა N1-ზე - “როგორ და რა ფორმით (ე.წ. ფრეიმებით) აშუქებს მედია (ქართული და რუსული) რუსეთ-საქართველოს ომის ნარატივებს მოვლენიდან 17 წლის შემდეგ?” - პასუხის გასაცემად შერჩეულია რაოდენობრივი კონტენტ-ანალიზი. კონტენტ-ანალიზი არის რაოდენობრივი სოციოლოგიური კვლევის მეთოდი, რომლის მიზანია მედიის შინაარსის შესწავლა და მისი კლასიფიკაცია ფორმალიზებული პრინციპით.

კვლევით კითხვა N2-სა და N3-ზე - “როგორ არის გამოყენებული ომის თემატიკა შიდაპოლიტიკური პროცესებისა და კრიზისების (მათ შორის პოსტ-საარჩევნო კამპანიების) კონტექსტში?” და “რა ადგილი დაეთმო რუსულ ნარატივებთან და პროპაგანდასთან ბრძოლას, ან პირიქით, მათ ტირაჟირებას 2025 წელს რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის მედიაგაშუქებაში?” - პასუხის გასაცემად შერჩეულია კონტენტის დისკურსის ანალიზი (თვისებრივი კონტენტ-ანალიზის მიდგომით). განსხვავებით რაოდენობრივი კონტენტ-ანალიზისგან, იგი მიმართულია ტექსტის სიღრმისეული, ფარული შინაარსის დეკოდირებაზე. მედიაპროდუქტების ანალიზისას ყურადღება გამახვილდება შემდეგ კოდირების კატეგორიებზე:

1. **გამოყენებული ლექსიკა და ტერმინოლოგია:** როგორ იხსენიება მოვლენა და მხარეები (მაგალითად: “რუსული აგრესია”, “რეგიონული კონფლიქტი”, “ოკუპაცია” და ა.შ.);
2. **ემოციური და იდეოლოგიური ტონალობა:** ნეიტრალური, აგრესიული, დრამატული თუ ბრალდებითი ხასიათი;
3. **სპიკერების/რესპონდენტების შერჩევა:** ვის ეძლევა სიტყვა სიუჟეტებსა და სტატიებში (ხელისუფლებას, ოპოზიციას, ექსპერტებს, რიგით მოქალაქეებსა თუ ომის ვეტერანებს);
4. **პასუხისმგებლობის დელეგირება:** ვის აკისრებს მედიასაშუალება ომის დაწყების, მიმდინარეობისა და შედეგების პასუხისმგებლობას.

თვისებრივ კონტენტ-ანალიზთან ერთად, კვლევის დიზაინში ინტეგრირებულია შემთხვევის შესწავლის მეთოდი. მოცემულ კონტექსტში, “შემთხვევას” წარმოადგენს 2025 წლის 1-10 აგვისტოს ქრონოლოგიური მონაკვეთი, როგორც კონკრეტული სოციო-პოლიტიკური ფენომენი. ამ მეთოდის გამოყენება იმითაა განპირობებული, რომ რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის წლისთავი საქართველოში ყოველწლიურად კონცენტრირებული მედიაყურადღების ცენტრშია და არის პოლიტიკური დღის წესრიგის მთავარი “ღერძი”. შემთხვევის შესწავლა საშუალებას გვაძლევს, მოცემული 10 დღიანი პერიოდი განვიხილოთ, როგორც ერთიანი კომპლექსური სისტემა და შევისწავლოთ დროისა და სივრცის კონტექსტში.

კვლევის ქრონოლოგიურ ჩარჩოდ განისაზღვრა 2025 წლის 1-ელი აგვისტოდან 10 აგვისტოს ჩათვლით პერიოდი. ეს 10-დღიანი ინტერვალი შეირჩა მიზანმიმართულად, ვინაიდან სწორედ ომის წლისთავის წინა და უშუალო დღეებში აღწევს მედიააქტივობა პიკს, რაც იძლევა თვალსაჩინო მასალას ანალიზისთვის. მედიასაშუალებები შეირჩა მიზანმიმართული შერჩევის პრინციპით, რათა მაქსიმალურად მკაფიოდ გამოკვეთილიყო განსხვავებული სარედაქციო პოლიტიკა და იდეოლოგიური ვექტორები.

საკვლევი ობიექტების შერჩევა მოიცავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის მედიასაშუალებას:

1. სამთავრობო/პროსახელისუფლებო მედია (საქართველო): ტელეკომპანია “იმედი”-მმართველი გუნდის ოფიციალური ნარატივისა და სახელმწიფოებრივი აქტების დასადაგენად.
2. ოპოზიციური/კრიტიკული მედია (საქართველო): ტელეკომპანია “ტვ პირველი” - ალტერნატიული, კრიტიკული დღის წესრიგი და შიდაპოლიტიკური აქცენტები.
3. რუსული პროპაგანდისტული მედიასაშუალება: “პირველი არხი” - როგორც ტრანსფორმირდა ან შენარჩუნდა რუსული პროპაგანდისტული ნარატივები.

კვლევის ერთეულებს წარმოადგენს აღნიშნულ მედიასაშუალებებში გამოქვეყნებული საინფორმაციო სიუჟეტები, საავტორო/ანალიტიკური გადაცემები და სტატიები, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად ეხება 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომს, მის მიზეზებს, შედეგებსა და გეოპოლიტიკურ მნიშვნელობას. მონაცემთა შეგროვება მიმდინარეობდა ეტაპობრივად. პირველ ეტაპზე მოხდა შერჩეული მედიასაშუალებების მონიტორინგი 1-10 აგვისტოს ინტერვალში. მოპოვებულ იქნა ყველა ვიდეოჩანაწერი და ტექსტური მასალა, სადაც ფიგურირებდა საკვანძო სიტყვები: “2008 წლის ომი”, “რუსეთ-საქართველოს ომი”, “ცხინვალი”, “სამხრეთ ოსეთი”.

მონაცემთა ანალიზის პროცესი წარიმართა თემატური ანალიზის პრინციპით, რომელიც მოიცავდა შემდეგ ნაბიჯებს:

1. მონაცემების გაცნობა: ვიდეომასალების ტექსტად ქცევა და სტატიების მრავალჯერადი კითხვა საერთო კონტექსტის აღსაქმელად;
2. პირველადი კოდირება: ტექსტებიდან იმ აზრების, ფრაზების და ვიზუალური კადრების გამოყოფა, რომლებიც ატარებენ კონკრეტულ შინაარსობრივ დატვირთვას.
3. თემების გენერირება: კოდების დაჯგუფება უფრო დიდ თემატურ ბლოკებად
4. თემების გადახედვა და დეფინიცია: თემების ვალიდურობის შემოწმება საკვლევ კითხვებთან მიმართებით.

ინფორმაციის დამუშავებისას განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა შედარებით ანალიზს. ერთმანეთს დაუპირისპირდა ორი ქართული არხის ნარატივები, რათა გამოვლენილიყო პოლარიზაციის ხარისხი შიდა მედიასივრცეში, ხოლო შემდგომ მიღებული სურათი შეედარა რუსული მედიის მიერ შემოთავაზებულ ჩარჩოებს.

## 4. ანალიზი

კვლევამ პასუხი გასცა შეკითხვას: “როგორ და რა ფორმით (ე.წ. ფრეიმებით) აშუქებს მედია (ქართული და რუსული) რუსეთ-საქართველოს ომის ნარატივებს მოვლენიდან 17 წლის

შემდეგ?”. დამუშავდა ოპოზიციური ტელეკომპანია “ტვ პირველის” 38 მედიატექსტი, რომელიც გამოქვეყნდა 2025 წლის აგვისტოში. საკვლევ პერიოდში პოლიტიკური თუ სოციალური გადაცემები არ მოიძებნა. ტვ პირველის სარედაქციო დისკურსში გამოჩნდა მკაფიო განსხვავება ჟურნალისტურ ტექსტებსა და მმართველი გუნდის ციტატებს შორის.

სარედაქციო ტექსტებში დომინირებს მკაცრი, ანტიიმპერიალისტური, ანტირუსული და საქართველოს სუვერენიტეტზე ორიენტირებული ფრაზები და ტერმინოლოგია. მაგალითად, “რუსული აგრესია”, “რუსული ოკუპაცია”, “ოკუპირებული ტერიტორიები”. ჟურნალისტურ ტექსტებში რუსეთის მოქმედებები შეფასებულია როგორც “იმპერიული ომები”. მმართველი გუნდის ლექსიკა სრულიად განსხვავებული სემანტიკური ველია. პრემიერ-მინისტრ ირაკლი კობახიძისა და სხვა ლიდერების განცხადებებში ცენტრალური დატვირთვა ენიჭება ტერმინებს: “სააკაშვილის რეჟიმი”, “გარე დაკვეთა”, ე.წ. “Deep State” (გლობალური ომის პარტია), “ავანტიურა”, “დანაშაულებრივი ქმედება”. აღსანიშნავია, რომ ხელისუფლების რიტორიკაში სიტყვა “ოკუპაცია” ძალიან იშვიათადაა გამოყენებული. მას ბევრად ნაკლები აქტუალობა ენიჭება ვიდრე შიდა ბრალეულობის გამოკვეთას. ჟურნალისტები ამას განსაკუთრებულად აღნიშნავენ: “ივანიშვილის გუნდი “მძინარე ცხინვალის დაბომბვას” აღარ ახსენებს”. ეს თითქმის რიტორიკის გამიზნული შერბილება იყო, ე.წ. წულუკიანის კომისიის დასკვნისას.

“ტვ პირველის”, როგორც მედიის საერთო ტონალობა არის ძალიან დრამატული, პოლარიზებული და ბრალდებითი. მედიატექსტებში ნეიტრალური ტონი საერთოდ არ არსებობს. გამოიყენება დრამატული და გმირული ტონი დალუპული ჯარისკაცების (გიორგი ანწუხელიძე, შმაგი სოფრომაძე) ოჯახების, დევნილების ცხოვრების 17 წლისა და მუხათგვერდის სასაფლაოს გაშუქებისას. აგრესიული ტონი გამოიყენება პოლიტიკურ ბლოკში. “ტვ პირველი” “ქართულ ოცნებას” პირდაპირ ადანაშაულებს ეროვნულ ღალატში და მოსკოვთან ალიანსის შეკვრაში. ხოლო მმართველი გუნდის ლიდერების მიმართეები

მედიის მიმართ თავის მხრივაც თავდასხმითია. მაგალითად, კობახიძის მიმართვა ჟურნალისტებისადმი “თქვენ დაიწყეთ ომი”.

რაც შეეხება რესპონდენტების შერჩევას, “ტვ პირველი” არჩევს მრავალფეროვან, მაგრამ მკაფიოდ ანტისახელისუფლებო სპიკერებს. “ტვ პირველის” მედიატექსტებში სიტყვა ეძლევათ:

- **ოპოზიციის ლიდერებს:** სალომე სამადაშვილი, გიორგი ბარამიძე, ლევან ხაბეიშვილი, პაატა ბურჭულაძე, გაერთიანება “ძლიერი საქართველო. მათგან მოდის ძირითადი პოლიტიკური კრიტიკა.
- **საერთაშორისო პარტნიორებს:** აშშ-ის საელჩო, ევროკავშირის წარმომადგენლობა, ბრიტანეთის ელჩი, რომელიც წუხილს გამოთქვამს საქართველოს მთავრობის მიერ დასავლეთის კრიტიკის გამო, დასავლელი ანალიტიკოსები (მიხელსონი)
- **სამოქალაქო საზოგადოებასა და ომის ვეტერანებს:** ხურვალეთთან საოკუპაციო ხაზზე “ცოცხალი ჯაჭვის” მონაწილეებს, ზვიად რატიანს, ომის გმირების ქვრივებს
- **ხელისუფლებას:** მმართველი გუნდის წევრებს (კობახიძეს, შარმანაშვილს, ჩიქოვანს), მათი ოფიციალური ბრიფინგების ციტატები ან ჟურნალისტების კითხვებზე გაცემული თავდაცვითი პასუხები.

პასუხისმგებლობის დელეგირების ნაწილში, მედიაგაშუქებაში ორი რადიკალურად დაპირისპირებული ხაზი გამოდის:

1. **საგარეო პასუხისმგებლობა** - რუსეთი როგორც ერთადერთი აგრესორი: ამ ფრეიმს ავითარებს მედია და ოპოზიცია.
2. **შიდა პასუხისმგებლობა** - საქართველოს მაშინდელი ხელისუფლება: ამ ფრეიმს “ქართული ოცნება” აძლიერებს, რომელიც ამტკიცებს, რომ 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი არა თავდაცვით ნაბიჯი, არამედ სააკაშვილის რეჟიმის მიერ “გარე დაკვეთით” დაწყებული პროცესი გახლდათ.

17 წლის თავზე “ტვ პირველის” ეთერში აგვისტოს ომის გაშუქება მთლიანად მოქცეულია “ეგზისტენციალური საფრთხისა” და “ღალატის” ფრეიმებში. მედია არა მხოლოდ აშუქებს ომს, არამედ აქცენტს აკეთებს იმაზე, რომ რუსეთ-საქართველოს ომი არ დასრულებულა და მისი შედეგები დღემდე მწვავედაა განცდილი. ომის ისტორიული მეხსიერება გახდა ინსტრუმენტალიზებული. მედია იყენებს ორ ძირითად მეტაფორულ ფრეიმს:

1. **“ოკუპირებული და დაუზოქებელი ქვეყანა”** - მედია აქტიურად აშუქებს სამოქალაქო და ოპოზიციის პროტესტს 2024 წელს დაწყებული “ბოდიშის კამპანიის” წინააღმდეგ.
2. **კოლაბორაციონისტი ხელისუფლება** - ნარატივი, რომ საქართველოს დღევანდელი მმართველი ხელისუფლება კრემლის რიტორიკის გამგრძელებელია და ამით ქვეყნის დამოუკიდებლობას დებს სასწორზე. ეს არის დომინანტური ფრეიმი. მედიანარატივი ისეა ფორმირებული, რომ ხელისუფლების მხრიდან ბრალის სააკაშვილზე გადატანა პირდაპირ წარმოჩინდეს კრემლის პოლიტიკის გატარებად, მის მსახურებად და საერთაშორისო ასპარეზზე საქართველოს იმიჯის შელახვად.

“ტვ პირველის” შემდეგ საკვლევ ობიექტად განისაზღვრა ტელეკომპანია “ტვ იმედი”. ანალიზისთვის დამუშავდა “ტვ იმედის” 50 მედიატექსტი. მასალის დამუშავებისას გამოიკვეთა, რომ “ტვ პირველისგან” განსხვავებით, რომელიც 7-დან 10 აგვისტოს განმავლობაში აშუქებდა მოვლენებს, “იმედმა” საინფორმაციო ფოკუსი მნიშვნელოვნად დაავიწროვა და თითქმის ექსკლუზიურად მხოლოდ 8 აგვისტოს დღე გააშუქა. ეს დროის ჩარჩო პირდაპირ ემთხვევა “ქართული ოცნების” პოზიციას ომის დაწყების თარიღზე.

“ტვ იმედის” სარედაქციო ტექსტებში გამოყენებული ტერმინოლოგია (სამართლებრივი და პოლიტიკური) მმართველი გუნდის ნარატივების გამეორებაა. ყოფილი ხელისუფლების მიმართ გამოიყენება რადიკალურად ნეგატიური, დამამცირებელი და კრიმინალიზებული ტერმინოლოგია: “მიხეილ სააკაშვილის დანაშაულებრივი რეჟიმი”, “მარიონეტული რეჟიმი”, “მოღალატეობრივი სექტა”. ხაზგასმულია ფრაზები: “კატასტროფული შედეგი”, “მოღალატეობრივი რეჟიმის ქრონიკა”. იმის მიუხედავად, რომ ფიქსირდება ტერმინები

“რუსეთის ფართომასშტაბიანი სამხედრო აგრესია”, “რუსეთს უკანონოდ აქვს ოკუპირებული 20%”, მათ გვერდით ასევე ვხვდებით ფრაზებს “გლობალისტები”, “გარე დამკვეთები”, “მედიატერორისტები” (ოპოზიციური მედიის მიმართ).

“ტვ პირველის” მსგავსად, “ტვ იმედის” ემოციური და იდეოლოგიური ტონალობაც ორ რეგისტრში მუშაობს: გმირულ-პათეტიკური და აგრესიულ-ბრალდებითი, თუმცა მათ სხვადასხვა ადრესატი ყავთ. იმედის აგრესიულ-ბრალდებითი ტონი მიმართულია ოპოზიციისა და კრიტიკული ტელევიზიებისკენ. ტონი არის უკიდურესად შეუვალი, ოპოზიციის ქმედებები ფასდება როგორც “ზინძური პროპაგანდა”, ხოლო კრიტიკული მედიის ჟურნალისტების მუშაობა - “ნაცოზაზე არანაკლები სირცხვილი”.

სპიკერთა შერჩევის თვალსაზრისით, “ტვ იმედზე” ხელისუფლების წარმომადგენლებს მკაცრი მონოპოლია აქვთ. ეთერი ეთობა:

- **მმართველ ელიტა** - ირაკლი კობახიძე, შალვა პაპუაშვილი, მამუკა მდინარაძე, კახა კალაძე, ირაკლი ჩიქოვანი, მიხეილ ყაველაშვილი
  - **პროსახელისუფლებო ექსპერტები და ბლოგერები**: ლევან ნიკოლეიშვილი, დავით ქართველიშვილი, გია აბაშიძე, თამთა მეგრელიშვილი, ნინო ფოჩხუა, ზურაბ ქადაგიძე
- ოპოზიციას ეთერი საერთოდ არ ეთმობა. მათ შესახებ მხოლოდ მმართველი გუნდის წარმომადგენლების მიერ გაკეთებული კრიტიკული განცხადებებიდან გვესმის. სალომე ზურაბიშვილი არის ერთადერთი საგარეო აქტორი, რომელიც უარყოფით კონტექსტშია მოხსენიებული ცოტნე გამსახურდიას მიერ, რომელიც მას “პარტნიორების დავალებით მოქმედებაში” ადანაშაულებს (საუბარია სალომე ზურაბიშვილის წარსულ პოზიციაზე, რომ ომი საქართველომ დაიწყო).

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის გაშუქებისას “ტვ იმედის” მთავარი მიზანია პასუხისმგებლობის სრული ლოკალიზაცია და მისი წინა ხელისუფლებაზე დაკისრება. ტექსტებში რუსეთის ფედერაციის პასუხისმგებლობაც აღიარებულია, თუმცა იგი

წარმოჩენილია როგორც მეორეხარისხოვანი, მოცემულობითი ფონი. მთავარი მესიჯი ისაა, რომ ეს ომი თავიდან უნდა აცილებულიყო, თუმცა მიხეილ სააკაშვილმა იგი “გარე დაკვეთით”, შეგნებულად დაუშვა.

მოვლენიდან 17 წლის შემდეგ “ტვ იმედის” ეთერში აგვისტოს ომი სრულიად მოქცეულია “სამართლებრივი რევიზიისა” და “სახელმწიფოებრივი გადარჩენის” ფრეიმებში. ომის წლისთავი გამოყენებულია არა რუსეთის წინააღმდეგ საერთაშორისო კონსოლიდაციისთვის, არამედ იმის საჩვენებლად, რომ ქვეყანამ უნდა თქვას “სიმართლე” საკუთარ წარსულზე. ეს სიმართლე კი, სარედაქციო ტექსტების მიხედვით, იმის აღიარებაა, რომ 2008 წელს საქართველოს “მარიონეტული რეჟიმი” მართავდა.

კვლევამ აჩვენა, რომ მედია ყველაზე მეტ დროს უთობს ირაკლი კობახიძისა და შალვა პაპუაშვილის ნარატივებს იმაზე, თუ რატომ არის მნიშვნელოვანი ომის წლისთავის აღნიშვნა არა შვიდ, არამედ 8 აგვისტოს. “ტვ იმედი” ტირაჟირებს, თითქოს ნაციონალურმა მოძრაობამ კონკრეტული მიზნით გადაწია ომის თარიღი 7 აგვისტოს - რათა დაემალა საკუთარი დანაშაული და ის ფაქტი, რომ თავად დაიწყო სამხედრო მოქმედებები 8 აგვისტომდე. სწორედ ამიტომ, ტვ იმედიც მოვლენების გაშუქებას მხოლოდ 8 აგვისტოს დღეს უთმობს. რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომი “ტვ იმედის” ეთერში ფრეიმირებულია, როგორც გაფრთხილება დღევანდელი საზოგადოებისთვის. ამკვიდრებს აზრს, რომ მშვიდობა მყიფეა და რომ “გლობალისტებს” დღესაც სურთ 2008 წლის “პოლიტიკური რეციდივი გაიმეორონ”, რასაც მხოლოდ ქართული ოცნების გონივრული პოლიტიკა უდგას წინ.

მესამე მედიასაშუალება, რომელიც შეირჩა საკვლევ ობიექტად, რუსული პროპაგანდისტული “პირველი არხი” (*Первый канал*). ანალიზისთვის დამუშავდა არხის მიერ მომზადებული საინფორმაციო სიუჟეტი, ვინაირად საკვლევ პერიოდში ეს იყო ერთადერთი მედიაპროდუქტი საკვლევ თემაზე. კვლევა ფოკუსირდა ტექსტური და

ვიზუალური კომპონენტების სინთეზზე, რაც ავლენს კრემლის თანამედროვე საინფორმაციო სტრატეგიას 2008 წლის მოვლენებთან დაკავშირებით.

სიუჟეტის ტექსტური ნაწილი აგებულია მკაცრად გაწერილ, წლების განმავლობაში უცვლელ კლიშეებზე, რომლებიც სამართლებრივი აგრესიის გადასაფარადაა გამოყენებული. რუსეთის როლის წარმოჩენისას გამოიყენება ისეთი ტერმინები, როგორიცაა “მშვიდობისმოყვარეები”, “რუსი ჯარისკაცების გმირობა”, “მხსნელები”/ საქართველოს მოქმედებების აღწერისას კი ვხვდებით რადიკალურ სამართლებრივ და ჰუმანიტარულ ტერმინოლოგიას: “ქართული აგრესია”, “დაუნდობელი თავდასხმა”, “მშვიდობიანი მოქალაქეების განადგურება”. საყურადღებოა, რომ ტექსტში სუბიექტი მოხსენიებულია როგორც “სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკა”, ხოლო ცხინვალის როგორც დედაქალაქი. საქართველო წარმოჩინდება როგორც გარე, უცხო აგრესორი.

ვიდეომასალა სტრუქტურირებულია ორ ემოციურ რეგისტრში: ტრაგიკულ-რიტუალური (დასაწყისში) და ტრიუმფალურ-მადლიერი (დასასრულს). სიუჟეტი იწყება ცხინვალის ღამის კადრებით - სანთლები, სამგლოვიარო მუსიკა, დაღუპულთა პორტრეტები. დრამატული ტონია, რომელიც მაყურებელშიმსხვერპლის მიმართ თანაგრძნობას და თავდამსხმელის მიმართ ბრახს იწვევს. აქედან გადავდივართ მადლიერების ნარატივზე. მთავარი მესიჯი ისაა, რომ “ტრაგედია” დასრულდა რუსეთის ჩარევით, რამაც რესპუბლიკას “მშვიდობიანი მომავალი” მოუტანა.

აქტორთა შერჩევა სიუჟეტში ცალმხრივია და ემსახურება ნარატივის ემოციურ ვალიდაციას. კადრში ჩანან ადამიანები, რომლებიც 17 წლის წინანდელ საშინელებას იხსენებენ. მათი ფუნქცია ემოციური ფონის შექმნაა. გამოდიან დე ფაქტო რეჟიმის ლიდერები და ოფიციალური პირები, რომლებიც მოვლენას პოლიტიკურად აფასებენ და და მემორიალების გვირგვინებით შემკობის რიტუალს ასრულებენ. საქართველოს და დასავლეთის პოზიციები

აბსოლუტურად უგულებელყოფილი და გამქრალია. საქართველოზე საუბრობენ მხოლოდ წარსულ დროში, როგორც “თავდამსხმელზე”.

სიუჟეტი პასუხისმგებლობას მთლიანად აკისრებს 2008 წელს საქართველოში მოქმედ ხელისუფლებას. თუმცა, აქ იკვეთება განსხვავება ქართული მედიისაგან. რუსული “პირველი არხი” პასუხისმგებლობას აკისრებს მთლიანად საქართველოს სახელმწიფოს, როგორც აგრესორს. იგი საკუთარ თავს მთლიანად აშორებს კონფლიქტის მხარის სტატუსს და წარმოაჩენს როგორც ნეიტრალურ, მესამე ძალას - “მსხნელს”, რომელმაც შეაჩერა სისხლისღვრა.

რუსული “პირველი არხის” ვიდეოსიუჟეტში წამყვანია “ჰუმანიტარული ინტერვენციისა და გადარჩენის” ფრეიმი. 17 წლის შემდეგ კრემლი აღარ აანალიზებს სამხედრო დეტალებს, იგი ფოკუსირებულია შექმნილი მითის შენარჩუნებაზე. სიუჟეტის სათაურიც კი - “მათ ხსოვნას, ვინც დაიცვა ათასობით სიცოცხლე” - ქმნის ისეთ ნარატივს, თითქოს რუსული ტანკები ცხინვალში არა ოკუპაციის, არამედ გენოციდის აღსაკვეთად შევიდნენ.

სიუჟეტში ხაზგასმულია სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობის მარადიული მადლიერება რუსი ჯარისკაცების მიმართ. ყვავილები მემორიალებთან, დაღუპული რუსი ჯარისკაცების პორტრეტები ადგილობრივი მოსახლეობის ხელებში ემსახურება იდეოლოგიურ ლეგიტიმაციას - რუსეთის ყოფნა რეგიონში უსაფრთხოების ერთადერთ გარანტადაა წარმოჩენილი.

2025 წელს, როცა რუსეთი საერთაშორისო სანქციების ქვეშ იმყოფებოდა, უკრაინაში მიმდინარე აგრესიის გამო, 2008 წლის ომის ამგვარად შეფუთვა და მიწოდება რუსი მაყურებლისთვის არის მანუგეშებელი ნარატივი. თითქოს რუსეთი ისტორიულად ყოველთვის ასრულებდა “მსხნელის” როლს და ებრძოდა დასავლეთის მიერ მართულ აგრესიულ რეჟიმებს.

საყურადღებოა ფაქტი, რომ სიუჟეტში სრულად არის იგნორირებული თბილისში მიმდინარე მწვავე პოლიტიკური დებატები და “ქართული ოცნების” ლიდერების განცხადებები. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ კრემლი შეგნებულად წარმოაჩენს საქართველოს, როგორც “ბოროტ აგრესორს წარსულიდან”, რათა არ დაირღვეს ამჟამინდელ ხელისუფლებასთან არსებული სტატუს-კვო და ხელი არ შეეშალოს “ქართული ოცნების” მიერ წარმოებულ ანტიოპოზიციურ კამპანიას.

4.2 კვლევამ პასუხი გასცა შეკითხვას “როგორ არის გამოყენებული ომის თემატიკა შიდაპოლიტიკური პროცესებისა და კრიზისების (მათ შორის პოსტ-საარჩევნო კამპანიების) კონტექსტში? დისკურსის ანალიზმა აჩვენა, რომ 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი მთლიანად შიდაპოლიტიკური ბრძოლის იარაღადაა ქცეული. იგი ქცეულია ამომრჩევლის მობილიზაციის მთავარ ინსტრუმენტად. ეს მოვლენა ორივე პოლიტიკური პოლუსის მხრიდან სხვადასხვა მიზნით გამოიყენება.

“ქართული ოცნება” ცდილობს, 2024 წლის საარჩევნო კამპანიის დროს გაჟღერებული დაპირებები (წინა ხელისუფლების გასამართლება ომის დაწყების გამო) გადაიყვანოს სამართლებრივ ფაზაში. ამას მოწმობს ე.წ. “წულუკიანის კომისიის” 430-გვერდიანი დასკვნის გაშუქება. ირაკლი კობახიძე და პარტიის სხვა ლიდერები ომის თემას ოპოზიციის სრული დემონიზაციისთვის იყენებენ - ისინი არა მხოლოდ ომის დაწყებას აბრალებენ “ნაციონალურ მოძრაობას”, არამედ მოვლენებს ისე წარმოაჩენენ, თითქოს ეს იყო დასავლური “deep state”-ის დაკვეთა. ამით მმართველი ხელისუფლება მხოლოდ კი არ ამართლებს საკუთარ ანტიდასავლურ ვექტორს, ქმნის ნარატივს, რომ ყველა ოპოზიციური ძალა “ომის პარტიის” გაგრძელებაა.

ტვ პირველი და ოპოზიციური სპიკერები ამ პროცესს მორალური უპირატესობის ფრეიმით უპირისპირდებიან. მედია აქტიურად რთავს დისკუსიაში ომის ვეტერანებსა და დაღუპული

გმირების ოჯახის წევრთა მკაცრ განცხადებებს (მაგალითად, შმაგი სოფრომადის დის განცხადება: “თუ ვინმეს ბოდიში აქვს მოსახდელი, შეუძლია წავიდეს ქვეყნიდან”). ამას იყენებს მედია, როგორც უალტერნატივო მორალურ იარაღს, რითაც ცდილობს “ქართული ოცნების” პოლიტიკის დელეგიტიმაცია მოახდინოს, საზოგადოების თვალში დააკავშიროს იგი რუსეთის წინაშე თავის დახრად. ომის თემატიკა 2025 წელსაც რჩება მთავარ წყალგამყოფად “პრორუსულობასა” და “პროდასავლურობას” შორის.

ტვ იმედის საინფორმაციო დისკურსშიც რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომი სრულად არის ქცეული შიდაპოლიტიკური დაპირისპირების ინსტრუმენტად. არხი ომის თემატიკას იყენებს ოპოზიციის სრული კრიმინალიზაციისთვის. იმედი თეა წულუკიანის ხელმძღვანელობით მოქმედი საგამომიებო კომისიის დასკვნას წარმოაჩენს როგორც უტყუარ სამართლებრივ ვერდიქტს. რესპონდენტები ომის კონტექსტს იყენებენ იმის დასამტკიცებლად, რომ დღევანდელი ოპოზიცია არალეგიტიმური პოლიტიკური ძალაა, რომელმაც 2008 წელს ქვეყანა დააქცია და ძალაუფლების სანაცვლოდ შეუძლია იგივე დღესაც გაიმეოროს.

“ქართული ოცნების” ლიდერები იმედის ეთერში ომის თემატიკას იყენებენ დასავლური კრიტიკისგან თავის დასაცავად. მათი მთელი ნარატივი აგებულია ევროსაბჭოს რეზოლუციაზე და ტალიავინის დასკვნაზე ხელმოწერის ფაქტებზე. ამ არგუმენტით “ტვ იმედი” ამტკიცებს, რომ ამ დოკუმენტებზე ხელის მოწერით წინა ხელისუფლებამ თავადვე აღიარა ომის დაწყება. ამიტომ, მათი დღევანდელი რიტორიკა არა რუსეთის წისქვილზე წყლის დასხმა, არამედ ეროვნული ინტერესების დაცვაა. 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი გამოიყენება იმის წარმოსაჩენად, რომ დღეს ქვეყანას მართავენ “ქართველი პატრიოტები”, რომლებმაც გარე დამკვეთების წნეხის მიუხედავად, შეძლეს ქვეყანაში მშვიდობისა და სტაბილურობის შენარჩუნება.

ცალკე აღნიშვნას იმსახურებს ე.წ. “ბოდიშის მოხდის ფენომენი” და მისი რეპრეზენტაცია მედიაში. მმართველი გუნდის 2024 წლის საარჩევნო კამპანიაში ბიძინა ივანიშვილის მიერ გაჟღერებული ფრაზა “საქართველომ უნდა გამონახოს ძალა, რომ ბოდიში მოვუხადოთ ჩვენს ოს დებსა და ძმებს ცეცხლის ალში გახვევის გამო”, სამივე მედიასაშუალებამ რადიკალურად ურთიერთგამომრიცხავ კონტექსტებში მოათავსა. ეს ფენომენი კვლევაში წარმოჩინდა, როგორც პოლარიზაციის უკიდურესი წერტილი და საინფორმაციო ომის მთავარი იარაღი.

ტელეკომპანია “ტვ პირველი” ბოდიშს აფასებს როგორც “კაპიტულაციას” და “ისტორიულ ღალატს”, ბოდიშის ფენომენის გაშუქებისას იყენებს მაქსიმალურად მწვავე და საგანგაშო ლექსიკას: “ეროვნული სირცხვილი”, “ოკუპანტის წინაშე მუხლებზე დადგომა”, “გმირების ხსოვნის შეურაცხყოფა”, “ისტორიის გადაწერა კრემლის სასარგებლოდ” და ა.შ. არხმა ბოდიშის მოხდა პირდაპირ დააკავშირა რუსულ საოკუპაციო პოლიტიკასთან. საკუთარი ნარატივი ააგო იმაზე, რომ ბოდიშის მოხდით საქართველო აღიარებს ომის დაწყებას და ამით რუსეთს აშორებს აგრესორის სტატუსს. სიუჟეტების ანალიზმა გამოაჩინა, რომ არხი ქმნიდა მორალური დისონანსის ვიზუალურ ეფექტს: ივანიშვილის განცხადების კადრებს მონაცვლეობით ერთვოდა დაღუპული ჯარისკაცების ოჯახის წევრების ატირებული სახეები და რუსული ტანკების მიერ საქართველოს დროშის გათელვის კადრები.

რადიკალურად განსხვავებული მოცემულობა გამოჩნდა “ტვ იმედის” სარედაქციო ტექსტებში. არხი ბოდიშს განიხილავს როგორც “ქრისტიანულ დიდსულოვნებას” და “შერიგების ფორმულას”. გამოყენებულია პოზიტიური, მშვიდობისმყოფელური და რელიგიურ-ეთიკური ტერმინები: “ქრისტიანული მიტევება”, “შერიგებისკენ გადადგმული მამაცური ნაბიჯი”, “სიძულვილის ენის დასრულება”, “ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის ერთადერთი გზა” და ა.შ. “ტვ იმედი” ყურადღებას ამახვილებდა, რომ ბოდიში ოსი ხალხისკენაა მიმართული და არა რუსებისკენ. მოვლენა გამოყვანილია ისე, თითქოს ბოდიშს არა ქართველი ხალხი ან ჯარი იხდის, არამედ ქართული სახელმწიფო იხდის ბოდიშს

“სააკაშვილის რეჟიმის მიერ ჩადენილი დანაშაულების გამო”. ეს გამოჰყავდათ ნდობის აღდგენის ერთადერთ გზად. სპიკერების შერჩევისას “ტვ იმედმა” არჩევანი სასულიერო პირებზე, პროსახელისუფლებო ხელოვანებსა და ბლოგერებზე გააკეთა, რომლებიც ოპოზიციის კრიტიკას აფასებდნენ, როგორც “ომის ნოსტალგიას” და “შერიგების საბოტაჟს”.

რუსული “პირველი არხისთვის” “ქართული ოცნების” მხრიდან ბოდიშის მოხდის რიტორიკა გახდა “საკუთარი სიმართლის საბოლოო ტრიუმფის” ფრეიმი. რუსულმა მედიამ ეს არა როგორც ორმხრივი შერიგების აქტი, არამედ როგორც თბილისის მიერ კაპიტულაციის და რუსული ვერსიის ოფიციალური დადასტურება, ისე შეფუთა. რუსულ ნიუსებში ეს პროცესი შეფასდა “სადი აზრის გამარჯვებად” და “თბილისის მიერ საკუთარი დანაშაულის აღიარებად”. რუსული პროპაგანდა არ ახსენებს ქართულ-ოსურ შერიგებას. მათი გაშუქების ღერძი ის იყო, რომ ბოდიშით საქართველომ 17 წლის შემდეგ აღიარა ის, რასაც რუსეთი პირველივე დღიდან ამბობდა - ომი საქართველომ დაიწყო. რუსულმა “პირველმა არხმა” ბოდიშის ფენომენი ანტიდასავლურ სცენარებში გამოიყენა. რუსულ სიუჟეტებში ცენტრალური ყურადღება იმაზე გადაიტანეს, თუ როგორ იყენებს დასავლეთი პატარა ქვეყნებს “საზარბაზნე ხორცად” რუსეთის წინააღმდეგ და შემდეგ კრიტიკულ მომენტში მათ მარტო ტოვებს.

4.3 კვლევამ პასუხი გასცა შეკითხვას “რა ადგილი დაეთმო რუსულ ნარატივებთან და პროპაგანდასთან ბრძოლას, ან პირიქით, მათ ტირაჟირებას 2025 წელს რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის მედიაგაშუქებაში? ტელეკომპანია “ტვ პირველი”, როგორც კრიტიკული მედიასაშუალება, პოზიციონირებს როგორც რუსულ პროპაგანდასთან მეზრძოლი მთავარი პლატფორმა. ის არ ახდენს კრემლის სცენარების პირდაპირ ტირაჟირებას, არამედ რუსულ პროპაგანდისტულ გზავნილებს აიგივებს “ქართული ოცნების” რიტორიკასთან. ამის მკაფიო გამოხატულებაა სტატია სათაურით “მარია ზახაროვასა და ირაკლი კობახიძის იდენტური განცხადებები აგვისტოს ომზე”. მედია იყენებს დისკურს-ანალიზს და გვაჩვენებს, რომ რუსეთის საგარეო უწყების სპიკერისა და საქართველოს პრემიერ-მინისტრის განცხადებები

სრულ სინქრონიზია. ორივე მხარე ამტკიცებს, რომ 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი იყო სააკაშვილის ავანტიურა, რომელიც გარე ძალების მიერ წახალისდა. რუსულ პროპაგანდასთან და “ქართული ოცნების” რიტორიკასთან ბრძოლა “ტვ პირველის” ეთერში ერთმანეთთან გაიგივებულია. არხი ასევე დიდ დროს უთმობს დასავლელი პარტნიორების განცხადებებს. ომის გაშუქების ცენტრალური ღერძია ის, რომ დასავლეთი ცალსახად გმობს რუსულ ოკუპაციას და მხარს უჭერს საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობასა და სუვერენიტეტს, მაშინაც კი, როცა საქართველოს მთავრობა მათ აკრიტიკებს. სტატიაში, რომელშიც აღწერილია, თუ როგორ ჩამოახსნევინა საფეხბურთო მატჩზე პოლიციამ ბანერი წარწერით “რუსეთი ოკუპანტია”, მოვლენა შეფასდა საგანგაშო ტენდენციად. ფაქტი გაშუქდა, როგორც ხელისუფლების მხრიდან ანტიპროპაგანდისტული პროტესტის ცენზურა. “ტვ პირველი” ამას აფასებს როგორც საქართველოში კრემლის საინფორმაციო ინტერესების ღია დაცვას.

რაც შეეხება “ტვ იმედის” გაშუქებას, კვლევის ანალიზში გამოიკვეთა შემდეგი თავისებურება - იგი მკაცრად უარყოფს ყველანაირ კავშირს რუსულ ნარატივებსა და “ქართული ოცნების” ნარატივებს შორის, თუნცა ოპოზიციურ მედიას ადანაშაულებს რუსეთის ინტერესების გატარებაში. არხი ფართო ასპარეზს აძლევს პროსახელისუფლებო ექსპერტებს, რომლებიც ყველა კრიტიკულ მედიას (მათ შორის “ტვ პირველსაც”) ადანაშაულებენ “მედიატერორსა” და “ბინძურ საინფორმაციო ომში”. “ტვ იმედის” მტკიცებით, ზახაროვასა და კობახიძის განცხადებების მსგავსება ოპოზიციის მიერ კონტექსტიდან ამოგლეჯილი, მანიპულაციური პროპაგანდაა, რათა საზოგადოება ორად გაიხლიჩოს. მიუხედავად იმისა, რომ არხი ებრძვის ოპოზიციურ ინტერპრეტაციებს, შიდაპოლიტიკური ოპონენტის დემონიზაციის პროცესში ის ირიბად ახდენს რუსული ნარატივების ნორმალიზებას. მამუკა მდინარაძის მიერ მოვლენების ამგვარი ფორმულირება - “მაშინდელი ოკუპანტები თავისი ქვეყნისთვის უკეთესები აღმოჩნდნენ, ვიდრე სააკაშვილის რეჟიმი საკუთარი ქვეყნისთვის” - კვლევის ანალიზის კრიტიკული წერტილია. შიდა პოლიტიკური ოპონენტისადმი ანგარიშსწორების

მიზნით საგარეო აგრესორის ასეთი შედარებითი რეკონსტრუქცია ასუსტებს ქვეყნის ანტიპროპაგანდისტულ იმუნიტეტს და ემთხვევა რუსეთის ნარატივებს.

## 5. დასკვნა

წინამდებარე კვლევის შედეგად, რომელიც მიზნად ისახავდა, 2025 წლის აგვისტოში 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის გაშუქების თავისებურებების გამოვლენას, შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ რამდენიმე ფუნდამენტალური დასკვნა:

1. 2025 წლის აგვისტოში, ნაცვლად იმისა, რომ მედიას შეესრულებინა საინფორმაციო პლატფორმის როლი, იგი მთლიანად შიდაპოლიტიკური ბრძოლის ველს წარმოადგენდა. ომის თემატიკა გამოყენებული იყო პოსტ-საარჩევნო კამპანიებისა და შიდა კრიზისების მართვისთვის.
2. გამოვლინდა საგანგაშო შინაარსობრივი და სტრუქტურული მსგავსება რუსულ ნარატივებსა და ქართული პროსახელისუფლებო მედიის გაშუქებას შორის. იმის მიუხედავად, რომ “ტვ იმედი” და რუსული “პირველი არხი” განსხვავებული მოტივით მოქმედებდნენ, ორივე მხარე ერთსა და იმავე გზავნილს აძლიერებს: 8 აგვისტოს აცხადებს ომის დაწყების თარიღად, პასუხისმგებლობას სრულად ქართულ მხარეს აკისრებს და ტირაჟირებს “ბოდიშის მოხდის” ნარატივს.
3. ტელეკომპანია “ტვ პირველის” მიერ გამოყენებული თავდაცვითი და განგაშის ფრეიმები, რომელთა მიზანიც იყო საზოგადოებაში ანტიპროპაგანდისტული იმუნიტეტის გამომუშავება, ისეთ უკიდურესად პოლარიზებულ საზოგადოებაში, როგორიც ქართულია, კარგავს თავის ეფექტიანობას.

4. გარდა ამისა, საინფორმაციო სივრცის ასეთი გახლეჩა ეროვნულ უსაფრთხოებასაც აცლის საძირკველს, რადგან საგარეო საფრთხეების (რუსული ოკუპაცია) გარშემო საზოგადოების კონსოლიდაციის ნაცვლად, ძირითადი ძალისხმევა და აქცენტი შიდა მტრის ხატის შექმნაზე კეთდება. ამის შედეგი კი საზოგადოების კიდევ უფრო დანაწევრება და სეგმენტაციაა.

კვლევას აქვს ლიმიტი: მისი უმთავრესი შეზღუდვაა ის, რომ საკვლევ ობიექტებად მხოლოდ 3 წამყვანი მედიასაშუალებაა შერჩეული. ასევე, კვლევა ემორჩილებოდა მკაცრ დროით ჩარჩოს (მხოლოდ 2025 წლის აგვისტოს). ამიტომ კვლევის შედეგები ვერ განზოგადდება შერჩეული მედიასაშუალებების ყოველდღიურ სარედაქციო პოლიტიკაზე.

კვლევის სამომავლო პერსპექტივად შეიძლება დაისახოს მედიასივრცის გაფართოება: მნიშვნელოვანი იქნება თუ შემდეგი კვლევები არა მხოლოდ უმთავრეს ტელეკომპანიებს შეისწავლის, არამედ კვლევაში ჩართავს ონლაინ და რეგიონულ მედიებს. დღეს საინფორმაციო ნაკადის უდიდესი ნაწილი უკვე სოციალურ ქსელებსა და ონლაინმედიებში ქვეყნდება. მათი დისკურსი შესაძლოა უფრო მეტი ფრეიმებით ყოფილიყო გაჯერებული. ასევე საინტერესო იქნება რეგიონული მედიის როლის შესწავლა და გარკვევა, რამდენად ახერხებენ იგი გავლენიანი ტელემედიებისგან თავმოხვეული პოლარიზაციის ნეიტრალიზებას.

საბოლოოდ, წინამდებარე ნაშრომმა აჩვენა, რომ 17 წლის თავზე რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის გაშუქება ნათელი მაგალითია იმისა, თუ როგორ შეუძლია პოლიტიკურ მედიასაკუთრებასა და პოლარიზაციას შეცვალოს ისტორიული მოვლენის მორალური, სამართლებრივი და სახელმწიფოებრივი შინაარსი.

## ბიბლიოგრაფია

*2008 russia-georgia august war*. (2008, august ). Retrieved from Human Rights Watch :  
<https://www.hrw.org/sitesearch?search=2008+ruusia-georgia+august+war>

Commission, E. (2025). *Georgia 2025 Report* . Brussels .

grandjean, j. (n.d.). *The media coverage of the 2008 Russo-Georgian War*. Retrieved from  
<https://gfsis.org.ge/files/library/pdf/English-2504.pdf?>

Iasiello, E. J. (2017). *Russia's Improved Information Operations: from Georgia to Crimea* .  
Retrieved from armywarcollege :  
<https://press.armywarcollege.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2931&context=parameters>

*imedineWS*. (2025, august 10). Retrieved from imedineWS.ge:  
<https://imedineWS.ge/ge/archive?c=-1&f=7-8-2025&t=10-8-2025>

Markoff, J. (2008, august 12). Before the gunfire, Cyberattacks . *The New York Times* , p. 1.

*TV Pirveli* . (2025, august 10). Retrieved from tvpirveli.ge:  
<https://tvpirveli.ge/ka/siaxleebi?query=%E1%83%90%E1%83%92%E1%83%95%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%9D%E1%83%A1+%E1%83%9D%E1%83%9B%E1%83%98&from=01%2F08%2F2025&to=10%2F08%2F2025&category=>

*В Южной Осетии почтили память тех, кто в 2008 году защитил жизни тысяч жителей республики*. (2025, august 8). Retrieved from <https://www.1tv.ru>:  
<https://www.1tv.ru/news/2025-08-08/517521-v-yuzhnoy-osetii-pochtili-pamyat-teh-kto-v-2008-godu-zaschitil-zhizni-tysyach-zhiteley-respubliki>

მეზურიშვილი, კ. ლ. (n.d.). გამოუცხადებელი ომიდან ჰიბრიდულ ომამდე:  
პროპაგანდა და მითოლოგია. Retrieved from iliauni.edu.ge :  
<https://ojs.iliauni.edu.ge/index.php/history/article/view/648/562>